OSNOVNA ŠOLA

DR. MIHAJLA ROSTOHARJA KRŠKO

VZGOJNI NAČRT

ŠOLSKO LETO 2011/12

I. ZAKONSKA OSNOVA VZGOJNEGA NAČRTA

- Konvencija o otrokovih pravicah (OZN, sprejela Generalna skupščina, 1989),
- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v R Sloveniji (izdalo MŠŠ, 1995),
- ZOFVI 2. člen (cilji vzgoje in izobraževanja),
- ZOsn: 2. člen – cilji OŠ.

Za uresničevanje teh izhodišč smo oblikovali Pravila šolskega reda in Hišni red.

II. VREDNOTE, NA KATERIH TEMELJI VZGOJNO DELOVANJE NAŠE ŠOLE

- **SPOŠTOVANJE**
(spodbujanje medosebnega spoštovanja med zaposlenimi in učenci, med samimi zaposlenimi, starši in zaposlenimi, učenci in starši)
- **DOSLEDNOST**
(pri vzgoji, pravilih, dogovorih)
- **UPOŠTEVANJE RAZLIČNOSTI**
(glede na motnjo, vedenjske značilnosti, okolje, starost,...)
- **SAMOSTOJNOST**
(upoštevajoč različne sposobnosti učencev)
- **SODELOVANJE**
(med učenci, med zaposlenimi in učenci, med starši in zaposlenimi, med zaposlenimi, med starši)
- **VARNOST**
(Upoštevamo zakonske predpise, hišni red in šolska pravila. Vsak učenec in zaposleni ima pravico, da se počuti varnega, in dolžnost, da ne ogroža varnosti drugih.)
- **STROKOVNOST**
(napredovanje zaposlenih v stroki, izobraževanje, primeri dobre prakse, argumentacija, izmenjava mnenj med zaposlenimi in med zaposlenimi ter starši)
- **ZNANJE**
(omogočiti učencem pridobiti veščine in znanja, ki jim bodo pomagale pri nadaljnjem izobraževanju ali usposabljanju)

III. NAČELA, PO KATERIH BOMO VZGOJNO DELOVALI

1. Načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja
Omogočiti želimo spodbudno okolje, kjer bomo lahko oblikovali in izražali lastno mnenje, aktivno sodelovali pri načrtovanju, odločanju, izvajanju in nadziranju dogovorov in pravil, hkrati pa se znali dogovarjati in demokratično sprejemati vrednote. Pri vzgoji in vzpostavljanju discipline bomo spoštovali otrokovo človeško dostojanstvo. Glede na določila načela bo šola delovala v skladu spoštovanja učencev tudi v primerih vzpostavljanja discipline in kaznovanja.

2. Načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev
Učencem želimo omogočiti pogoje za lastno izražanje, doživljanje in ustvarjanje. Ustvariti želimo okolje, kjer bodo lahko razvili pozitivno samopodobo in zavest o pomenu sprejemanja odgovornosti za lastno vedenje.
Šolska skupnost
Preko predstavnikov razredov v šolski skupnosti lahko učenci sodelujejo pri odločanju o življenju in delu na šoli.
Oddelčna skupnost
Vsi učenci so vključeni v oddelčne skupnosti. Na začetku leta oddelčne skupnosti sprejmejo pravila delovanja in skupnega življenja.

3. Načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja
Preventivno delovanje šole se izraža v kakovostnih učnih procesih, z uporabo učnih metod, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev in jim omogočajo aktivno sodelovanje. Izraža se v vzpostavljanju prijetne, sproščene in spodbudne klime, ki temelji na pozitivnih medsebojnih odnosih in zaupanju med vsemi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa. Preventivno delovanje pa se povezuje tudi z dejavnostmi, ki se nanašajo na organizacijo, vodenje in upravljanje šole.

4. Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev
Starši lahko preko sveta staršev in sveta šole podajajo predloge na osnutke pomembnih dokumentov, ki se tičejo življenja in organizacije dela v šoli. Na rednih roditeljskih sestankih šola obvešča starše o načinih izvedbe obveznega in razširjenega programa šole. Tako lahko tudi podajo svoja mnenja in sodelujejo pri odločanju. Organiziramo tudi strokovna predavanja namenjena boljšemu razumevanju in uresničevanju vzgojnih zmožnosti.
Šola starše redno obvešča o dogajanju na šoli in jih vabi na prireditve, srečanja in k drugim oblikam sodelovanja.
Šola pripravlja evalvacijski vprašalnik za starše, da preveri njihovo zadovoljstvo in predloge za delo v šoli.

5. Načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil
Šola bo vzgajala učence v duhu medsebojnega spoštovanja pravic, kar posledično pomeni tudi spoštovanje pravic drugih in dolžnosti, ki iz tega izhajajo. Seveda pa se pri tem zavedamo, da se učenci razumevanja nekaterih konceptov šele učijo, zato bo spodbujala učenje le teh in to učenje prilagajala starosti in sposobnostim razumevanja.
Sprejemanje odgovornosti za vedenje vključuje:
- spoznanje, da vedenje izbiramo sami, da smo nosilci svojih dejanj,
- zavračanje izgovorov oz. izmikanja odgovornosti,
- sprejemanje vnaprej znanih posledic ustreznih in neustreznih vedenj, ki širijo ali ožajo območje prihodnjih izbir,
- upoštevanje zmožnosti prevzemanja odgovornost glede na razvojne stopnje učencev.

6. Načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline

S povratnimi sporočili o neprimernem vedenju, dajejo učitelji učencem smernice o neprimernosti nekaterih in zaželenosti drugih vedenj. Povratna sporočila učiteljev so podlaga za ponotranjenje veljavnih družbenih norm.
Pomemben del vzgoje je tudi proces oblikovanja vedno večje samostojnosti in odgovornosti učencev. Glede na razvoj se torej otroku dopušča in omogoča vse več svobodnih izbir ob upoštevanju ustreznih mej. Vzgojno pomembne so situacije, v katerih učenci oblikujejo in sprejemajo odločitve oziroma izbirajo med možnostmi in sprejemajo posledice odločitev.

7. Načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti

Načelo strokovne avtonomije šol izhaja iz šolske zakonodaje, ki dopušča šolam, da same oblikujejo vzgojne načrte, izberejo vrednote ter vzgojne cilje, ki jim bodo v okviru zakonskih določil v določenem obdobju namenile posebno pozornost. Pri tem lahko šole v največji meri upoštevajo značilnosti in posebnosti šole ter njenega okolja.

8. Načelo osebnega zgleda

Pri vzgoji, ki temelji na proaktivnem delovanju, so najpomembnejši zgledi, ki jih dajejo učencem vsi zaposleni na šoli, v vsakem svojem delovanju in dejanju. Ne gre v prvi vrsti za besede, za izražanje različnih vrednot, za poučevanje, prepričevanje ali preprečevanje, temveč je najpomembnejše ravnanje. Temeljno je, da zgled v prvi vrsti ni beseda, temveč dejanje. Zato je pomembno, da vsi zaposleni presojajo svoja ravnanja z vidika vrednot in konkretnih vrednotnih usmeritev.
Pri proaktivnem delovanju je pomembno zavedanje, da smo posamezniki tisti, ki vplivamo na lastne misli, čustva in vedenje.

IV. PRIORITETA V ŠOL. LETU 2011/12: BONTON IN MI - PRIMERNO VEDENJE V RAZLIČNIH SITUACIJAH

V šolskem letu 2010/11 smo ugotovili, da učenci, starši in učitelji menimo, da je potrebno več pozornosti nameniti poznavanju in upoštevanju pravil primernega vedenja v različnih situacijah glede na naše zmožnosti.

Še vedno pa bo naše delo namenjeno tudi spoznavanju in upoštevanju pravil šolskega in hišnega reda ter področju zdravega in kulturnega prehranjevanja iz preteklega šolskega leta.

Ker so skupine različne, se razredniki glede na poznavanje sposobnosti svojih učencev odločijo, katere dele teh dokumentov bodo obravnavali temeljiteje. Tudi cilje in dejavnosti za sledenje vrednoti Primerno vedenje v različnih situacijah prilagodijo populaciji učencev.

V prilogi Prioriteta smo opredelili nosilce dejavnosti, področja, dejavnosti in časovno opredelili izvajanje le-teh.

Splošni cilji, katerim želimo z vzgojnim načrtom slediti v šolskem letu 2011/12, so:

- oblikovati in negovati kulturno vedenje v različnih situacijah

- uporaba vljudnostnih izrazov v šoli in drugje v življenju (v jedilnici, na cesti, doma …)
- primerno obnašanje na kulturnih, športnih in drugih prireditvah (v prostorih šole in izven)
- upoštevati dogovorjena pravila obnašanja pri obrokih prehrane (priprava in prihod v jedilnico, sedežni red, naloge dežurnih učencev in ostalih, priprava in pospravljanje miz, ravnanje z odpadki)
- strpnost do drugačnih (narodnosti, drugače misleči)
- spodbujanje in izvajanje medsebojne pomoči pri vseh dejavnosti

V. VZGOJNE DEJAVNOSTI

1. Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti

Proaktivne vzgojne dejavnosti, ki so sestavina celovite kulture šole in se izražajo v vsakodnevni šolski praksi.

2. Svetovanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov in sporov

Svetovanje se izvaja pri vsakodnevnih aktivnostih učencev in pomeni, da se učenci lahko obračajo na odrasle osebe na šoli pri osebnih problemih, težavah, dilemah in nejasnostih.
Izvaja se tudi pri reševanju problemov, ki so posledice nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil.

Svetovanje učencem izvajajo:

- učitelji in mentorji dejavnosti, kadar se problem nanaša na njihov predmet ali dejavnost
- razrednik, ko je problem bolj celostne narave in zahteva vključevanje staršev, drugih učiteljev, svetovalne službe ali vodstva šole
- šolska svetovalna delavka, ko problem zahteva poglobljeno obravnavo
- ravnatelj ko gre za kršenje postavljenih in/ali dogovorjenih pravil

Cilji svetovanja so, da se učenec uči:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojati o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge sprejemanja različnosti,
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija (čustvena inteligentnost),
- razvijati realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje.

3. Restitucija

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča posamezniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Restitucija omogoča ustvarjalno soočanje z napakami, ki so na ta način tudi priložnost za učenje novih vedenj in popravo napak. V nasprotju s kaznovanjem poudarja pozitivno reševanje problemov. Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljeni spreminjati vedenje, da bodo izgrajevali pozitivno samopodobo, lažje razumeli napake drugih in kot odrasli ne bodo vstopali v avtoritarne odnose.

Proces restitucije je končan, ko oškodovanec potrdi, da je zadovoljen s poravnavo in ko povzročitelj tako na čustvenem in miselnem nivoju sprejme svoje ravnanje kot nekaj, kar je dolžan storiti, če prej z nepremišljenim ravnanjem povzroči kakršnokoli škodo.

VI. SPREJEM VZGOJNEGA NAČRTA

Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja, ki si predhodno pridobi mnenje učiteljskega zbora in sveta staršev.

Vzgojni načrt OŠ dr. Mihajla Rostoharja Krško je bil obravnavan in sprejet na seji sveta zavoda OŠ dr. Mihajla Rostoharja Krško dne 11.6. 2009.

Vzgojni načrt za šolsko leto 2011/12 je nastal na podlagi aktivnosti, ki so potekale z učenci, s starši in z zaposlenimi. Upoštevana so mnenja učencev, ki so jih podali na sestanku skupnosti učencev šole, mnenja staršev, ki smo jih pridobili z anketo ob zaključku šolskega leta 2010/11, ter mnenja učiteljev ob zaključni konferenci šolskega leta 2010/11.

Spremeni se v VI. točki.

Obravnava na seji učiteljskega zbora: 16. 6. 2011
Obravnava na svetu staršev: 28. 9. 2011
Obravnava in sprejem na svetu zavoda: 29. 9. 2011
Veljavnost: 30. 11. 2011

Datum: _____

Ravnateljica: Metka Habinc

Predsednik sveta zavoda: Borut Arh

Priloga: Prioriteta za šolsko leto 2011/12